

Else Pedersdatter

af Bent E. Hansen marts 2015

Kirkegårde fortæller oftest meget historie. Således er der også mange historier gemt på Bording Kirkegård.

Lidt nord for kirkedøren ligger rester af et gammelt egetræ sammen med et navneplade. Historien bag disse to genstande gemmer på en meget tragisk historie.

Navnepladen ved Else Pedersdatters gravsted

Her er den gengivet som Pastor Lindvig

Osmundsen har fortalt den i hans prædiken den 17 okt. 2014.

En juni dag i 1767 kæmpende en kvinde for sit barn og sit liv i

fødselsveer. I den stråtækte gård i Munklinde var familien og naboer samlet. Fødslen havde stået længe på. Else Pedersdatter var 31 år, det var hendes sjette barn. Tre havde hun båret til graven sammen med sin mand.

Både barnet og Else Pedersdatter døde denne junidag.

Hendes mand, Niels Pedersen, sad som forstenet ved sengen.

Men så rejste han sig, og gik mod døren. De andre mænd fulgte ham, han gik mod stalden, kom kort tid efter ud med sin økse i hånden.

Ved gården stod et egetræ. Det var blandt egetræer stadig ungt. Stærkt og livskraftigt. Rankt stod det og bredte sin store krone frit ud.

Han gik hen til det, stod ved dets friske stamme. Han stod tavs. Så på det med sorg og respekt. Så rankede han sin ryg, skrævede med benene, svang øksen, og landede et kraftigt hug i stammens friske bark.

Med al sin sorg og sin afmagt svang han øksen i hug efter hug. De andre stod tavse og så. De forstod hvad han ville.

En gik hen og rakte sin hånd frem, fik øksen, og forsatte de skarpe hug i stammen. Sådan hjalp de hinanden, i sorgen og tabet, og efter en tid knagede egen og faldt over, og ramte med et drøn i jorden.

Og alle forstod de hvad som var sket.

Else Pedersdatters død var som at miste det stærke egetræs vartegn og læ. Miste det solide præg i hjemmet og familien.

Håbet for fremtiden. Styrken i dagligdagen.

Af træets stamme blev skåret et ligtræ, som blev lagt på Else Pedersdatters kiste, da hun var gravlagt på Bording kirkegård.

Hendes navn står på en mindeplade og ligtræet ligger der endnu, tæret af årenes sol og vind, og vidner, om sorg, tab, men også om styrke og kærlighed.

Ligtræet er nu placeret på munklindefamilien's gravstedet nord for kirken.

Efterhånden er egeplanken blevet frønnet og meget mindre af tidens vind og vand.

Sådan kunne det nemt have foregået.

Niels Pedersen, også kaldet Niels Møller, var i 1952 ejer af den ene Partsgård i Munklinde. Han var da 29 år gammel. Han var kommet østfra. Kort efter blev han gift med Else Pedersdatter, der ligeledes havde haft sin barndom øst for Munklinde i Vinderslev.

I deres korte ægteskab oplevede de både megen glæde og sorg. De havde fået 5 børn og ventede den 6. og havde efter datidens forholde en rimelig gård. Besætningen bestod af 2 heste, 4 køer, 10 stude, 25 får, 10 lam og et par svin. Usædvanligt er det at der fandtes heste på gården i en egn hvor det sædvanligvis var stude man havde. Af boet som blev gjort op efter begravelsen fremgik det, at nok havde de levet i små kår, men dog bedre end mange andre. Men de havde også haft den sorg at miste to børn i 1766 på henholdsvis 4 og 3 år og året efter i maj måned mistede de etårige Inger og måneden efter mister Niels Peder både hustruen og en nyfødt barn. På to år havde han altså mistet 4 børn og hustru. Tilbage stod han alene med to børn, Gertrud på 9 år og Christen på 7 år. Hvordan skulle det gå. Der var grund til stor bekymring. Begravelsen var også en bekostelig affære. Niels Pedersen gjorde selv efterfølgende dette regnestykke:

For 1 ligkiste betalt med	2 Rd 3 Mk
Betalt for drikkevarer	2 Rd 5 Mk
For en tønde rug til brød	2 Rd -
For en lispund fisk	- 4 Mk
For Malt og lam mv	1 Rd 2 Mk
For 1 pund flæsk	1 Rd -
For ligklæder	1 Rd 4 Mk
For ligprædiken	2 Rd 3 Mk
For 1 ligtræ at ligge på graven ..	<u>3 Rd -</u>
I alt	17 Rd 3 Mk

(Der skal 6 mark til 1 rigsdaler og 16 skillinger til 1 mark)

Der har ikke manglet noget ved begravelsen, hverken af mad eller af drikkevarer.

Præstens ligtale har kostet ligeså meget som 10 lam eller en halv karleløn for en sommer.

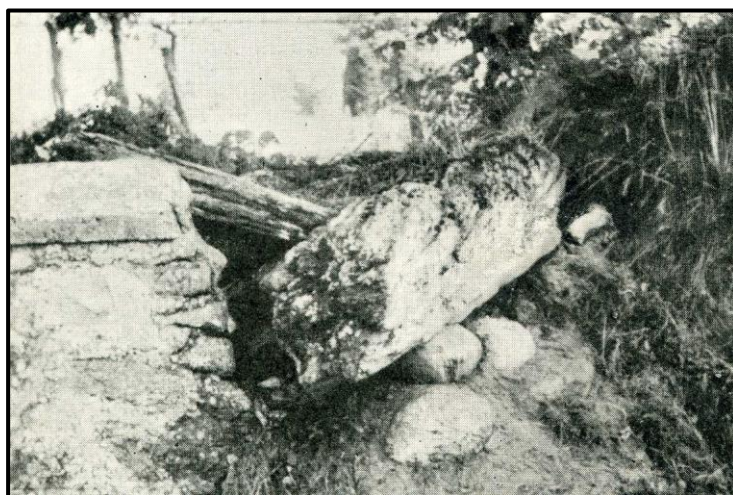
Ligtræet var også en omkostelig udgift.

Ligtræet var en svær egestamme på 2½ -3 alen lang og 15-16 tommer i diameter tildannet som en rundbuet planke.

Den anbragtes som regel oven på graven med den blanke side op ad og forsynet med inskription over afdøde.

Det var meget usædvanlig med sådan en ligtræ på en så fattig egn på egetræer som egnen omkring Bording var. Man skulle længere østpå for at finde lignende tilfælde. Måske følte Niels Pedersen det skulle være sådan, fordi Else Pedersdatter kom østfra – fra Vinderslev. Niels Peder kom også selv østfra.

*Else Pedersdatters ligtræ.
Billedet er taget i 1944,
medens det endnu var gemt
hen i kirkemuren for at
udfylde et hul.*

I mange år lå ligtræet på gravstedet, men på et tidspunkt blev det flyttet over til kirkegårdsdigets nordøstlige hjørne for at lukke et hul deri. Der lå det glemt i et par menneskealdre for så i 1944 at blive fundet frem igen, fordi nogle slægtninger havde læst om, at der skulle findes et ligtræ og andre slægtninger pludselige huskede egetræet ved kirkegårdsdiget. Træet kom da til at ligge på gravstedet igen.

Om familiens senere skæbne efter 1767 kan fortælles, at Niels Pedersen kaldet Niels Møller hurtigt giftede sig igen som skik og brug var. Det var en naturlig nødvendighed. 2 moderløse børn, en flok karle og piger gjorde at en husmoder var svær at undvære.

3. november 1767 blev Niels Pedersen viet til Ingeborg Christensdatter fra Bøjlund i Karup kirke. De fik 2 børn sammen, en dreng og en pige. Drengen blev den senere arvtager af gården og blev den første ejer af Munklindegård.